

Memo

Veelgestelde vragen uit het webinar

'De opstelling op het speelveld'

DATUM
3 december 2020

ONDERWERP
Veelgestelde vragen webinar

ADRES
Postbus 184
2501 CD Den Haag

TELEFOON
+31 70 340 72 73

E-MAIL
secretariaat@NLsportraad.nl

WEBSITE
www.nederlandse-sportraad.nl

Inhoud

1. DE ROL VAN DE OVERHEID	2
2. DE URGENTIE	4
3. WETGEVING.....	5
4. FINANCIERING	7
5. BRANCHEONTWIKKELING – KOEPELORGANISATIE.....	9
6. BRANCHEONTWIKKELING – TRANSPA RANTIE	11
7. BRANCHEONTWIKKELING – PROFESSIONALISERING	12
8. TOPSPORT	14
9. DE CORONA CRISIS	15
10. INNOVATIE EN DOORONTWIKKELING NAAR SPORT ÉN BEWEGEN	16
11. TOEGANKELIJKHEID KWETSBA RE GROEPEN.....	17
12. SA MENWERKING	19
13. TOTSTANDKOMING EN MOGELIJKE EFFECTEN VAN HET ADVIES	21

1. DE ROL VAN DE OVERHEID

Waarom moet sport een publieke voorziening worden?

De NLsportraad adviseert sport en bewegen te beschouwen als een publieke voorziening, om zo sport en bewegen voor *alle* Nederlanders structureel toegankelijk te maken.

De situatie nu is dat *de helft* van de Nederlanders te weinig beweegt – met alle gevolgen van dien. Veel te weinig mensen maken gebruik van de sportvoorzieningen die er zijn. Bij sportorganisaties (sportverenigingen en –ondernemers) is te weinig aandacht voor mensen die niet fit zijn, overgewicht hebben en ouder zijn. Ook sporten mensen met een laag inkomen veel minder dan gemiddeld. De cijfers laten zien dat in de afgelopen twintig jaar de deelname aan sport of het voldoen aan de beweegrichtlijnen niet structureel is verbeterd, zeker niet bij de kwetsbare groepen. Op basis van deze historie is het niet aannemelijk dat de markt of het particuliere initiatief daar zelf verandering in kan gaan brengen.

De overheid heeft nu geen verantwoordelijkheid om sport en bewegen te benutten als investering in een weerbare en vitalere samenleving. Die verantwoordelijkheid zou de overheid volgens de NLsportraad wel moeten nemen en vastleggen. De overheidsinvesteringen betalen zich terug op andere economische en maatschappelijke domeinen in de samenleving, waar de overheid ook bij gebaat is.

Hoever mag de overheid gaan in het stimuleren van sport en bewegen?

Een vitaal leven is een keuze van mensen zelf. (...) Waarom is ervoor gekozen vitaliteit een verantwoordelijkheid van de overheid te maken?

Waarom wordt bewegen niet verplicht?

De NLsportraad zegt niet dat de overheid mensen een vitale leefstijl moet gaan voorschrijven of bewegen te verplichten, maar beveelt aan een stelsel te ontwikkelen dat voor iedereen toegankelijk en kwalitatief goed is, juist ook voor groepen waar nu veel bewegingsarmoede voorkomt en die daarmee een grote kans maken op ongezondheid en ziekte.

De NLsportraad is geen voorstander van het verplichten van individuen, maar verplichtingen aan organisaties zijn wel mogelijk. Zo heeft de raad in het advies 'Plezier in bewegen' aangeraden om scholen te verplichten tot 2x per dag een half uur sport en bewegen voor de leerlingen.

Waarom zou de overheid meer succes hebben dan de branche bij het bereiken van de niet-sporters onder de bevolking?

Een al vaak gehoord misverstand: in het advies staat nergens dat de overheid het sportaanbod *zelf* moet gaan organiseren. Dat blijven sportaanbieders doen. Wat wel in het advies staat, is dat de overheid een structurele rol moet spelen in het neerzetten van de organisatie en financiering van de sport. Met als doel dat zoveel mogelijk mensen aan sport en bewegen kunnen deelnemen. Vergelijk het met het onderwijs of de zorg: daar is de overheid ook verantwoordelijk, bepaalt het de spelregels samen met de branche, maar het zijn de scholen respectievelijk de ziekenhuizen die het aanbod verzorgen.

In het geval van sport scheidt zou de overheid betere randvoorwaarden kunnen creëren om de markt in staat te stellen de niet-sporters te bereiken. De overheid kan maatregelen treffen die de branche niet kan nemen. Denk aan inkomensmaatregelen

voor mensen met een laag inkomen, aan fiscale maatregelen voor sportorganisaties die hun sportaanbod willen innoveren of aan het aanpassen van regelgeving voor zorginstellingen, zodat daar meer bewogen kan worden. Ook kan de overheid spelregels bepalen voor integriteit en transparantie van financiering van sportaanbieders. Om tot een toegankelijk sport- en beweegaanbod te komen, heeft de overheid de sportbranche nodig, en de sportbranche de overheid.

Waarom moet de rijksoverheid de regie nemen?

De NLsportraad adviseert dat de rijksoverheid *stelselverantwoordelijk* wordt voor de organisatie en financiering van de sport. Dat is regie nemen. De rijksoverheid zet een stelsel op waarmee sport voor iedereen beschikbaar, toegankelijk en van kwalitatief goed niveau is.

Dat betekent niet dat de rijksoverheid sport zelf organiseert en volledig financiert. Het rijk neemt de regie dat anderen dat blijven en gaan doen: gemeenten samen met lokale sportaanbieders (sportverenigingen, ondernemers). In een *stelsel/wet* zorgt het rijk voor een duidelijke taakverdeling en voor de (kw aliteits)eisen waaraan partijen moeten voldoen. Uiteraard kan binnen die taakverdeling de rijksoverheid op onderdelen financieren, bijvoorbeeld bij het stimuleren van innovatie.

Hoe verenig je de markt met de wens om van sport een publieke taak te maken?

De NLsportraad adviseert de overheid niet om sport zelf te gaan organiseren, maar wel om een publiek stelsel te ontwikkelen waarin private aanbieders (dit zijn zowel verenigingen als ondernemers of andere organisatievormen) het sportaanbod onder bepaalde kwaliteitsvoorwaarden leveren. Vergelijk hiertoe de kinderopvang (zie analyse *Rondje langs de velden I*): ook hiervoor is de overheid stelselverantwoordelijk, maar ook hierin levert de markt het aanbod en zijn in de markt verschillende aanbieders actief (zowel commercieel als met een welzijnsachtergrond).

Door overheden de plicht te geven voldoende sportvoorzieningen te realiseren voor de gehele bevolking, krijgt ook de markt een impuls. De overheid kan worden aangesproken op de verantwoordelijkheid om een toegankelijk stelsel in stand te houden.

Sport speelt zich af in de vrije tijd. Is dat niet per definitie een privaat domein?

De NLsportraad geeft in het advies aan dat sport meer is dan een hobby, het is ook een noodzaak met oog op de urgente problematiek van bewegingsarmoede/overgewicht en het kan helpen bij tegengaan van eenzaamheid. Daarom adviseert de raad dat de overheid voorzieningen treft om te sporten en beweekt dat dit stelsel voor iedereen toegankelijk is.

Overigens gaat de NLsportraad kijken naar bewegen in de gehele levensloop van mensen, ook buiten de vrije tijd. Zie daarvoor het meerjarig werkprogramma 2021-2024.

2. DE URGENTIE

Hoe komt de NLsportraad erbij om een ambitie te formuleren?

Is de ambitie van +2,5% per jaar wel realistisch?

De NLsportraad geeft met de ambitie de urgentie aan om nú aan de slag te gaan. Er moet iets gebeuren om Nederland op afzienbare termijn vitaal en veerkrachtig te maken en daarvoor is het nodig om sport goed te organiseren en te financieren. Met deze ambitie denkt de raad dat het proces om de organisatie en financiering van de sport op orde te krijgen bij overheid en branche versnelt kan worden. De bijdrage van de sportbranche aan de vitaliteit van Nederland moet groter worden.

De NLsportraad heeft de ambitie van het preventieakkoord tien jaar naar voren gehaald: +10% van de bevolking beweegt voldoende in 2025, +25% in 2030.

De ambitie is realistisch in die zin, dat er wat *moet* gebeuren met het grote maatschappelijke vraagstuk van bewegingsarmoede en overgewicht. Als morgen begonnen wordt het advies van de NLsportraad uit te voeren, is het mogelijk.

Is het geen zwaktebod om het belang van sport te legitimeren vanuit vitaliteit?

De urgentie voor het advies is volgens de NLsportraad tweeledig:

1. Vanuit de samenleving, waarbij met name gezondheid (vitaliteit) en welzijn (veerkracht) worden genoemd;
2. Vanuit de sport zelf, waarbij de aandachtspunten in het huidige sportstelsel worden genoemd.

Sport staat midden in de samenleving en kan niet om maatschappelijke ontwikkelingen heen. Andersom kan sport een grote bijdrage aan de samenleving leveren – veel groter nog dan nu het geval is.

Uiteraard is sport en bewegen één van de pijlers om te komen tot een vitale samenleving. Daarnaast zijn andere pijlers noodzakelijk, zoals voeding, een gezonde omgeving en preventie. De NLsportraad vindt dat de bijdrage van de pijler sport en bewegen groter moet worden.

3. WETGEVING

Waarom is wetgeving nodig? Is dit niet een te zwaar instrument?

Wetgeving biedt sport een structurele basis. Daarmee wordt sport een echte voorziening, waarop alle burgers mogen rekenen. Wetgeving lijkt een zwaar middel, maar bestaat vooral uit het vastleggen van verantwoordelijkheden.

Wetgeving creëert een robuuste organisatie en financiering en daarmee meer zekerheid, zowel voor overheden, sportorganisaties, mensen die in de sport werken als voor burgers. De verschillen worden kleiner tussen steden, regio's en ook tussen kabinet- en collegeperiodes.

Wetgeving zet sport op gelijk niveau met andere beleidsterreinen en sectoren, waarvoor ook wetgeving geldt. De samenwerking wordt hiermee juist vergemakkelijkt omdat er vergelijkbare eisen aan sport worden gesteld.

In wetgeving kan de overheid ook kwaliteitseisen opnemen voor de branche. Denk bijvoorbeeld aan integriteitseisen aan besturen of scholingseisen voor professionele en vrijwillige werkers in de sportbranche.

Kan sport niet worden opgenomen in andere wetgeving, zoals de Wet publieke gezondheid of de Wet maatschappelijke ondersteuning?

Theoretisch gesproken kan dit: sport als paragraaf in de Wet publieke gezondheid of als prestatieveld in de Wet maatschappelijke ondersteuning. Echter, sport is niet alleen gezondheid en sport is niet alleen welzijn. Sport is in de eerste plaats sport, met een eigen stelsel, eigen aanbieders, producten, voorzieningen. Er zijn ook specifieke kwaliteitseisen nodig voor de sport. Daar moet in de eerste plaats de focus op liggen.

Er zijn ongelooflijk veel goed werkende lokale initiatieven. Waarom doen we daar op landelijk niveau niet meer mee?

Met een stelselwet adviseert de NLsportraad deze lokale initiatieven te omarmen, in te bedden en structureel te maken. De NLsportraad wil af van de toevalligheid dat er in de ene gemeente wel, en in de andere gemeente geen effectieve programma's uitgevoerd worden.

De NLsportraad is voorstander van 'goede werkende' initiatieven (evidence based). Ook deze 'kwaliteitseis' zou in een wet kunnen worden opgenomen.

Wordt met dit advies een vervolg op het Nationaal Sportakkoord ontraden?

Vrijwel alle gemeenten sluiten lokale sportakkoorden, een succesvolle beweging.

Hoe verhoudt de beweging zich tot jullie advies?

Het Nationaal Sportakkoord en de hiervan afgeleide lokale sportakkoorden zijn goede instrumenten om te komen tot gedeelde ambities en afspraken over de uitvoering. Er lijkt zeker een succesvolle beweging op gang gekomen. Het is nu nog te vroeg om iets over het effect van deze akkoorden te zeggen in termen van sportdeelname, meer bewegen, vitaliteit en veerkracht.

De voorstellen van de NLsportraad geven een stevige, structurele basis aan de samenwerking tussen de partijen binnen en buiten de sport. Een stelselwet maakt deze samenwerking toekomstbestendig, ook als het Nationaal Sportakkoord is afgelopen, of als politici in een nieuw kabinet of college geen geld meer beschikbaar stellen voor lokale akkoorden.

Op heel veel andere terreinen worden akkoorden, convenanten en andere instrumenten ingezet gelijktijdig met regelgeving (energieakkoord, preventieakkoord enzovoorts).

Is er wel draagvlak bij de politiek (bijv VVD) voor een wet?

De NLsportraad heeft aangeboden een briefing aan de Tweede Kamer te geven over het advies waarmee mogelijk ook meer duidelijk wordt over het politieke draagvlak in de huidige Tweede Kamer.

4. FINANCIERING

Wat verandert er in de financiering?

De NLsportraad adviseert om gekoppeld aan de stelselwet ook de financiering te regelen.

- Gemeenten krijgen geld via het gemeentefonds om (extra) lokale voorzieningen te realiseren, naast het geld dat zij nu zelf al uitgeven aan sportaccommodaties en de openbare ruimte.
- Provincies krijgen geld via het provinciefonds voor topsportvoorzieningen en boven-lokale voorzieningen (bijvoorbeeld routenetwerken, gehandicaptensport, grote evenementen), naast het geld dat zij hieraan nu al zelf uitgeven.
- Geld voor de sportbranche, onder andere voor topsportprogramma's en voor innovatie, gaat lopen via een zelfstandig bestuursorgaan. Op die manier kan geld transparant verdeeld worden onder alle sportorganisaties die hiervoor in aanmerking denken te komen.
- Mensen met een laag inkomen en mensen met een chronische aandoening/beperking worden geholpen om aan sport deel te nemen: via inkomensmaatregelen, via de Wet maatschappelijke ondersteuning (vergoeding van vervoer en sporthulpmiddelen) of mogelijk via belastingteruggave of korting op zorgpremies.

Is de NLsportraad niet te optimistisch over de financiering ten gevolge van een stelselwet? Zie de tekorten bij de Wmo, jeugdzorg etc

De NLsportraad denkt dat de borging van de financiering in een stelselwet een grote stap vooruit zal zijn en de sportmiddelen minder kwetsbaar maakt voor bezuinigingen. Nu is sport geen publieke taak dus kan een politicus de afweging maken om de schaarse middelen te besteden aan taken waarop een wethouder of minister wel wordt aangesproken.

Uiteraard kan in de uitvoering van de wet altijd sprake zijn van tekorten. Tekorten komen echter wel scherp in beeld bij de uitvoering van wettelijke taken, wat het mogelijk maakt om daarover met de volksvertegenwoordiging te praten/onderhandelen. Dat is in de sport nu in mindere mate het geval.

Welke financieringsbronnen zijn het meest belangrijk voor dit nieuwe stelsel? Subsidie, filantropie, loterijen, bedrijven?

De grondslag voor financiering van dit nieuwe stelsel komt (net als het oude stelsel) van de overheid en van consumenten zelf. De NLsportraad adviseert overheden meer in sport te investeren. De NLsportraad komt nog met een vervolgadvisie met een financiële onderbouwing van het stelsel.

Zou de BTW voor alle sportorganisaties niet beter op 0% kunnen worden gezet? Kan het clublidmaatschap fiscale voordelen opleveren?

Kunnen werkgevers niet meebetalen aan sport? Bijvoorbeeld via de werkkostenregeling?

De NLsportraad heeft over mogelijke fiscale of andere financiële maatregelen (nog) niet geadviseerd maar gaat in het vervolgadvisie de verschillende financiële prikkels na ter versterking van het sportstelsel en ter vergroting van de toegankelijkheid van de sport.

Waar halen we de financiering vandaan voor beter betaalde werknemers in de sport?

De NLsportraad gaat nog een vervolgadvis geven over de financiële onderbouwing van het stelsel. In het huidige advies is aangegeven dat de financiering van meer professionals in de sport en een aantrekkelijkere arbeidsmarkt zal zich deels moet laten betalen door de consumenten, die meer kwaliteit gaan krijgen voor een hogere prijs, en deels door de overheid, via een innovatie-impuls en een werkgelegenheidsimpuls.

Kan de vermindering van zorguitgaven worden gebruikt voor de financiering van het nieuwe sportstelsel?

Wat vindt de raad ervan dat zorgverzekeraars door het rijk nog niet worden afgerekend op preventie?

In een vervolgadvis over de financiële onderbouwing van het stelsel gaat de NLsportraad zeker bezien welke rol het zorgstelsel en zorgverzekeraars kunnen spelen. Zorgverzekeraars hebben nu nog geen wettelijke taak op het gebied van preventie.

5. BRANCHEONTWIKKELING – KOEPELORGANISATIE

Wat verandert er voor de brancheorganisaties in de sport?

Is de sport wel een volwaardige gesprekspartner?

Hoe kan de ongeorganiseerde sport en hoe kunnen informele gemeenschappen worden aangesloten bij een nieuwe koepelorganisatie?

De NLsportraad adviseert om meer te doen aan *brancheontwikkeling*. Binnen de sportbranche zijn verschillende *bedrijfstakingen* actief: sportverenigingen en sportbonden, al dan niet aangesloten bij NOC*NSF; ondernemers in de sport (fitness, yoga, maneges, golf, klimhallen, evenementenorganisatoren enz), al dan niet aangesloten bij het Platform ondernemers in de sport; organisaties die aan provincie of gemeente zijn verbonden (sportservice, sportbedrijven, zwembaden, sporthallen enz), en organisaties die naast gemeenten en provincies een rol spelen in de openbare ruimte (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, ANWB enz).

De NLsportraad adviseert al deze bedrijfstakingen te verzamelen in een *koepelorganisatie* die voor de branche een gezamenlijke visie en agenda gaat ontwikkelen en de hele branche met één stem vertegenwoordigt. In gesprekken met politiek en bijvoorbeeld ook andere branches. Daarmee wordt de sportbranche een volwaardige gesprekspartner en kan het sterker opkomen voor gemeenschappelijke belangen.

In een onderliggende analyse signaleert de NLsportraad daarnaast dat er nog witte vlekken zijn in de organisatie van de sport: tal van werkegevers, werknemers, topsporters en sporters zijn niet georganiseerd of aangesloten.

Is het vormen van één koepelorganisatie wel mogelijk gelet op het grote verschil in belangen van de diverse partijen?

Hoe kan de koepelorganisatie onafhankelijk worden opgezet?

De NLsportraad heeft in één van de onderliggende analyses de sportbranche vergeleken met andere sectoren (onderwijs, kinderopvang, recreatie, cultuur). Ook in andere branches blijkt het mogelijk om ondanks alle grote verschillen toch te komen tot een gezamenlijke agenda en via een koepel of platform met één mond te praten. Bij de koepel zijn dan verschillende en vaak zeer diverse bedrijfstakingen aangesloten. Zie het voorbeeld van bijvoorbeeld Kunsten'92 en Gastvrij Nederland.

Een koepelorganisatie is per definitie niet onafhankelijk, maar opereert namens de gezamenlijke leden en verdedigt de gezamenlijke belangen.

Kan er niet beter een vitaliteitsbranche worden opgericht?

Over het oprichten van een vitaliteitsbranche heeft de NLsportraad niet geadviseerd. Het is eerst zaak dat de sport zichzelf goed heeft georganiseerd voordat de sportbranche weer kan deelnemen aan een groter geheel en een eventuele vitaliteitsbranche.

Er is toch al een koepelorganisatie, NOC*NSF?

NOC*NSF is de koepelorganisatie van ca 80 sportbonden en hun achterban van 24.000 sportverenigingen. NOC*NSF is bijvoorbeeld niet de koepel van de ca 5000 sportverenigingen en 30 sportbonden die niet zijn aangesloten; niet van de 6000 commerciële sportorganisaties en hun klanten; niet van de organisaties die zich inzetten voor sport in de openbare ruimte zoals de ANWB, Fietsersbond, Jantje Beton, NUSO, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer enzovoorts.

Kan NOC*NSF niet worden getransformeerd tot een koepel waarvan automatisch alle bonden lid zijn?

Het is aan de Algemene Ledenvergadering van NOC*NSF om te beslissen over de toetreding van nieuwe leden.

Welke bonden zijn geen lid van NOC*NSF?

Zie hiervoor de bijlagen van het Brancherapport Sport. In bijlage C zijn de sportbonden opgenomen die (op het moment van publicatie van het brancherapport) geen lid zijn van NOC*NSF. Meer dan 4500 sportverenigingen zijn niet aangesloten bij NOC*NSF, dit aantal is de afgelopen jaren gegroeid.

Is het een idee om NOC en NSF te scheiden?

De NLsportraad heeft dit niet nader onderzocht en hierover geen advies gegeven.

Hoe laat je sportbonden beter samenwerken?

Hoe kunnen overheden en sportbonden beter samenwerken?

De NLsportraad heeft dit niet nader onderzocht en hierover geen advies gegeven.

6. BRANCHEONTWIKKELING – TRANSPARANTIE

Waarom wil de NLsportraad het geld niet meer laten lopen via NOC*NSF?

Wat verandert er aan de monopolypositie van NOC*NSF en sportbonden?

De NLsportraad adviseert om een stelsel in te richten voor sport waarin rijksoverheidsfinanciering wordt verdeeld door een zelfstandig bestuursorgaan. Dat gaat dus om *alle* rijksoverheidsmiddelen, van alle ministeries, voor sport en bewegen.

Op dit moment ontvangen NOC*NSF en de aangesloten bonden financiering vanuit de rijksoverheid voor topsport en vanuit de loterijen. Dit heeft een aantal bezwaren:

- Niet-leden van NOC*NSF hebben geen toegang tot deze middelen;
- De verdeling van middelen binnen NOC*NSF is niet transparant voor derden, waaronder de Tweede Kamer;
- De governance in de sport komt onder druk te staan [N.B. zie kader op pagina 42 van het advies].

De NLsportraad raadt aan om rijksmiddelen te verdelen via een zelfstandig bestuursorgaan: een onafhankelijke, neutrale organisatie die de middelen verdeelt binnen de kaders en criteria die het meekrijgt van de overheid. Dit is ook heel gebruikelijk op andere terreinen.

Waarom worden de loterijen niet ook verdeeld het zelfstandig bestuursorgaan?

Moet NOC*NSF niet worden bevrijd van de 'afdrachtmonopolie' van de Nederlandse loterij?

Bij loterijen gaat het in principe om private middelen. Immers, de inkomsten van loterijen zijn opgebracht door consumenten. De NLsportraad zoekt nog uit of ook deze middelen via een zelfstandig bestuursorgaan kunnen worden verdeeld. Ook de kansen en bedreigingen van de online kansspelmarkt, in relatie tot de reguliere loterijen, heeft de raad nog niet goed in beeld gebracht.

De rijksoverheid stelt wel de kaders voor de loterijen: de minister van Justitie geeft via de Kansspelautoriteit de vergunningen uit. In deze vergunning wordt ook de bestemming voor de opbrengsten bepaald.

Wordt het zelfstandig bestuursorgaan ook verantwoordelijk voor het bereiken van de ambitie (75% van de bevolking voldoet aan de beweegnorm)?

Nee, het zelfstandig bestuursorgaan is een uitvoeringsorganisatie verantwoordelijk voor een transparante verdeling van rijksmiddelen. Voor beleidsambities is de coördinerend minister voor sport verantwoordelijk.

Hoe zorgen we ervoor dat gelden bij sporters/sportorganisaties terecht komen en niet bij koepels of een zbo?

De NLsportraad is het eens dat gelden vooral terecht moeten komen bij sportaccommodaties, sportprofessionals, sporters die inkomensmaatregelen nodig hebben en zo min mogelijk bij intermediaire organisaties blijven hangen. Een eerste stap hierbij is om over de verdeling van (overheids)middelen inzicht te geven, evenals inzicht in de kosten voor een zbo zelf. In een vervolgadvisie gaat de NLsportraad het financiële plaatje bij het sportstelsel nader onderbouwen.

7. BRANCHEONTWIKKELING – PROFESSIONALISERING

Hoe kan de sportbranche worden versterkt?

Versterking van de sportbranche ziet de NLsportraad als een voorwaarde om met sport en bewegen een wezenlijke bijdrage te leveren aan een vitaal en veerkrachtig Nederland. Daarom moet eerst de branche zelf worden versterkt. Daarvoor doet de NLsportraad een viertal aanbevelingen:

- Maak van sport een publieke voorziening;
- Breng de fysieke infrastructuur op orde;
- Professionaliseer de sportbranche;
- Zorg voor brancheontwikkeling.

Zie voor verdere uitleg paragraaf 4.1 van het advies.

NOC*NSF stelt toch al kwaliteitseisen aan aangesloten leden? Dat is bij andere sportorganisaties niet het geval.

Kwaliteitseisen aan sportverenigingen zijn mager. Hoe kan dit verbeteren?

Er ontstaan keurmerken in de sport voor bijvoorbeeld maatschappelijke sportverenigingen. Hoe staat de NLsportraad hiertegenover?

Het is een groot goed dat er in (een deel van) de sportbranche sprake is van 'zelfregulering': op het terrein van good governance, opleidingen enz. Dit is overigens niet alleen het geval bij NOC*NSF, dat geldt ook voor commerciële bedrijfstakken. Zie bijvoorbeeld de eisen die NLactief stelt aan de leden.

De sportbranche is niet gewend dat de overheid eisen stelt aan de kwaliteit van de sport. Eisen komen wel van andere beleidsterreinen: milieu, horeca, AVG, veiligheid enz. Dit maakt dat de overheid ook niet kan ingrijpen bij misstanden in de sport. De NLsportraad adviseert dat de overheid in een stelselwiel eisen gaat stellen aan de kwaliteit van sport, met oog op de benodigde kwalificaties, geregistreerde beroepen maar ook in verband met de pedagogische kwaliteit en de integriteit van de sport.

Keurmerken zijn een instrument uit de zelfregulering van de sport. De NLsportraad vindt het positief dat de branche zich op dit punt ontwikkelt, maar ziet deze ontwikkeling graag ondersteund door kwaliteitseisen van de overheid.

Sportbonden hebben het opleidingsniveau van de trainers/begeleiders toch al goed op orde? Dit is een verantwoordelijkheid van de sportbonden.

De NLsportraad heeft geen signalen ontvangen dat de sportopleidingen vanuit de sportbonden niet op orde zouden zijn. Echter deze opleidingen staan niet gelijk met een opleiding op mbo- of hbo-niveau. Dit niveau wordt wel geëist door sectoren zoals onderwijs en kinderopvang waarmee de sport zou moeten samenwerken. De aanbevelingen van de NLsportraad hebben betrekking op de sportopleidingen op mbo- en hbo-niveau.

Bij de versterking van de sportbranche worden sportserviceorganisaties niet genoemd. Spelen die volgens de NLsportraad geen rol?

Zou professionalisering zich niet vooral moeten richten op het faciliteren van vrijwilligers?

In het Brancherapport Sport zijn alle partijen in de sportbranche beschreven. Er zijn verschillende organisaties actief in de ondersteuning van met name sportverenigingen

zoals sportbonden en provinciale en gemeentelijke sportserviceorganisaties. De NLsportraad heeft naar de rol van deze ondersteunende organisaties (nog) geen analyse gedaan.

De adviezen van de NLsportraad richten zich vooral op versterking van de sportaanbieders zelf en de rol van de overheid daarbij.

Welke gevolgen hebben de voorstellen van professionalisering voor verenigingen en vrijwilligers?

Welk perspectief biedt u de vrijwilligers die zich al jarenlang inzetten voor de club?

We horen dat er zorgen zijn over de gevolgen van de voorgestelde professionalisering voor sportverenigingen en vrijwilligers. Sportverenigingen zijn en blijven ledenorganisaties met vrijwillige besturen. De sport kan niet bestaan zonder vrijwilligers die achter de bar staan, een functie als scheidsrechter vervullen, de website beheren of de velden onderhouden.

Maar voorbeelden uit de praktijk tonen aan dat binnen een sportvereniging ook prima professionals werkzaam kunnen zijn, zo mogelijk in dienst bij de vereniging, en anders in dienst bij de gemeente of een sportserviceorganisatie (zoals vaak het geval is bij de buurtsportcoaches).

Met name als het gaat om de begeleiding van kinderen en kwetsbare groepen raadt de NLsportraad aan om aanvullend op de vrijwillige inzet professionele begeleiding in te voeren in verband met de vereiste pedagogische kwaliteit en medisch verantwoorde begeleiding.

Hoe ziet de raad de positie van de professionele en vrijwillige sportcoach?

Zorgt het advies voor een betere positie van de buurtsportcoach?

De NLsportraad heeft in een van de onderliggende analyses geconstateerd dat de werkgevers en de werknemers in de sport niet goed zijn georganiseerd. Dat geldt ook voor de professionals en vrijwilligers in de sport en de beroepssporters. De NLsportraad adviseert om de sportbranche ook op dit punt te versterken. Daarvan profiteren ook de buurtsportcoaches.

In hoeverre werkt de raad samen met VWS rondom de Human Capital Agenda?

De NLsportraad is geen samenwerkingspartner voor bestuur, beleid of praktijk maar een onafhankelijk adviescollege. De NLsportraad en het ministerie van VWS informeren elkaar over relevante ontwikkelingen. De NLsportraad is op de hoogte van de Human Capital Agenda en volgt de ontwikkelingen.

8. TOPSPORT

Hoe zit het met topsport?

De NLsportraad ziet topsport als een onderdeel van het sportstelsel, net als bewegen en breedtesport. Ook topsport moet worden gezien als een publieke voorziening. Heel veel mensen genieten van topsportprestaties en van topsportevenementen. En ook talentherkenning en talentontwikkeling moet toegankelijk worden voor alle kinderen die hun sporttalent willen ontdekken.

Daarom stelt de NLsportraad voor topsport ook op te nemen in de stelselwet, en daarmee meer zekerheid te creëren zodat topsportprestaties ook in de toekomst mogelijk blijven.

Op dit moment zijn topsportsubsidies voorbehouden aan ‘topsportbonden’ (focussporten) met uitzicht op medailles. Veel sportbonden drijven op vrijwilligers. Kan een sportwet de kansen voor deze sportbonden vergroten?

De NLsportraad wil zich, zoals opgenomen in het meerjarig werkprogramma 2021-2024, nog verder verdiepen in het ‘ecosysteem’ van topsport inclusief talentherkenning en talentontwikkeling, en hierover adviseren. Ook dit deel van de branche verdient verdere professionalisering.

Er is door de sportbranche gekozen voor een focus op medaillesporten en de beschikbare middelen van het ministerie van VWS en loterijen worden aldus verdeeld. Ook de sponsoring trekt naar de medaillesporten.

Sowieso heeft de NLsportraad geadviseerd middelen niet langer via de branche zelf te verdelen, maar via een onafhankelijk orgaan (bijvoorbeeld een zbo). Voor verdeling van middelen is altijd een kader nodig met criteria, dat door de rijksoverheid wordt bepaald in samenspraak met relevante partijen.

9. DE CORONACRISIS

Wat is de relatie van het advies met de coronacrisis?

Het advies over de organisatie en financiering van de sport loopt al anderhalf jaar. De adviesaanvraag van het ministerie van VWS mede namens NOC*NSF en de VSG was al eerder gedaan. Maar de coronacrisis heeft pijnlijk duidelijk gemaakt hoe groot het probleem van bewegingsarmoede en overgewicht is in Nederland, en dat er echt iets moet gebeuren om sport en bewegen voor veel meer mensen toegankelijk te maken.

10. INNOVATIE EN DOORONTWIKKELING NAAR SPORT ÉN BEWEGEN

Hoe krijgt de overheid de sportbranche zover dat er meer beweegaanbod komt?

Wat is de meerwaarde voor de huidige branche zelf?

De sportbranche heeft in het Nationaal Sportakkoord en in de eigen beleidsplannen al aangegeven de scope te willen verbreden. De wil om het aanbod voor veel meer Nederlanders toegankelijk te maken, is er al. Maar niet alle sportorganisaties zijn onmiddellijk bij machte om iets te veranderen, omdat de belangrijkste grondstoffen daarvoor soms ontbreken: geld, personeel, ruimte en accommodaties.

De NLsportraad adviseert enerzijds aan overheden om meer voorzieningen te treffen (accommodaties en geschikte openbare ruimte) en anderzijds aan de rijksoverheid om een innovatie- en professionaliseringsimpuls te geven aan de sportbranche. Innovatie en professionalisering zullen de branche verdergaand versterken, en dat is dus in het directe voordeel van de sportorganisaties zelf.

Het advies vraagt de sportbranche zich ook op bewegen te richten. Is dit wel de taak van de sportbranche? Is het niet beter dat ze zich tot sporten beperkt?

Een groot deel van de activiteiten in de sportbranche is al gericht op bewegen. Voor veel mensen vormt bewegen een belangrijk motief om aan sport te doen en hechten ze minder belang aan competitie of wedstrijden.

Tegelijk is er geen andere branche die zich richt op bewegen in het algemeen. De sportbranche kan een belangrijke maatschappelijke rol vervullen om mensen plezier te geven in bewegen, net als ze veel mensen plezier in sport geeft.

Daarnaast is het uiteraard ook van belang dat de sportbranche aandacht blijft geven aan de wedstrijdsport, de talentontwikkeling en de topsport. Dat hoort ook bij de sportbranche.

Suggestie: zet hiervoor ook nieuwe technologie in, zoals het gebruik van Apps.

De NLsportraad benadrukt in onderliggende analyses het belang van technologische ontwikkelingen voor de sport. Tegelijkertijd ziet de raad dat de sportbranche geen 'early adapter' is van technologie. Met de professionalisering ontstaat meer slagkracht, en daarmee ontstaan ook meer mogelijkheden voor de invoering van innovaties.

De fitnessbranche innoveert vanzelf al. Adviseert de NLsportraad nu ook om sportverenigingen te innoveren?

Wat zijn volgens de raad belemmerende factoren in de implementatie van de innovatie van het aanbod?

De NLsportraad constateert in de onderliggende kwalitatieve analyse in de *gehele* sportbranche te wensen over laat: door tekort aan financiële reserves, gebrek aan slagkracht en de organisatiecultuur. Dit speelt bij sportverenigingen, maar ook bij sportondernemers. Een innovatie-impuls is wat de NLsportraad betreft voor alle sportorganisaties die willen innoveren en meer beweegaanbod creëren voor met name de niet-sporters.

11. TOEGANKELIJKHEID KWETSBARE GROEPEN

Ligt het probleem van een lage sportdeelname onder kwetsbare groepen wel binnen de sport?

De NLsportraad is ervan overtuigd dat sport plezier kan geven aan alle kinderen en volwassenen en dat een lage sportdeelname onder bepaalde groepen geen vaststaand gegeven is.

De NLsportraad adviseert de overheid om sport en bewegen te zien als een publieke voorziening en financiële prikkels te geven aan kwetsbare groepen (inkomensmaatregelen, hulpmiddelen, vervoer) zodat voor hen de drempels voor sportdeelname worden weggenomen. Daarnaast adviseert de NLsportraad gemeenten om doelgroepen gericht naar het aanbod toe te leiden, want er zijn mogelijk ook andere drempels dan financiële die de sportdeelname belemmeren. Die kunnen uiteraard ook buiten de sport liggen, bijvoorbeeld in het dagelijks leven van mensen.

In het meerjarig werkprogramma 2021-2024 wil de NLsportraad het sporten en bewegen analyseren in de levensloop. Daarbij beziet de raad zowel het gedrag als de context van (niet)sporters, die over het algemeen nauw met elkaar samenhangen.

Hoe weten we dat financiële drempels de belangrijkste drempel zijn voor kwetsbare groepen?

We weten niet wat de belangrijkste drempel is voor kwetsbare groepen. We weten wel dat sport duur is voor mensen met een laag inkomen en daarmee een drempel kan vormen. Voor mensen met een aandoening of beperking kost sport veel geld vanwege de noodzakelijke hulpmiddelen en het vervoer. De NLsportraad beveelt aan dat de overheid deze financiële drempels in ieder geval weghaalt.

Naast het Jeugdfonds bestaat inmiddels ook een Volwassenenfonds sport (en cultuur). Goed om deze ook in de plannen te betrekken?

De NLsportraad heeft in het advies een aanbeveling opgenomen over de toegankelijkheid voor kwetsbare groepen; die moet gewaarborgd zijn. De NLsportraad ziet daarvoor verschillende mogelijkheden:

- inkomensmaatregelen, waarbij het jeugdfonds/volwassenenfonds een instrument kunnen zijn
- vergoeding sporthulpmiddelen en vervoer (Wet maatschappelijke ondersteuning)
- andere maatregelen: via verzekeringen of belastingen

De NLsportraad wil hierover nog een vervolgadvisie geven, zoals ook opgenomen in het meerjarig werkprogramma 2021-2024.

Kan de sportvereniging als vrijwilligersorganisatie wel verantwoordelijk worden voor het sportaanbod van kwetsbare groepen?

Wordt de sportsector niet teveel opgezadeld met de verantwoordelijkheid voor vitaliteit?

De NLsportraad adviseert om de bijdrage die de sportbranche levert aan vitaliteit te vergroten. Sport is een doel op zichzelf, maar ook een middel tot meer gezondheid. De sportbranche levert nu 13% van de beweging van alle Nederlanders. De NLsportraad denkt dat dit aandeel kan worden vergroot. Daarbij is de sportbranche nodig om begeleiding te geven juist ook aan kwetsbare groepen die dat nodig hebben.

Van de huidige sportverenigingen (vrijwilligersorganisaties) kan dat inderdaad lang niet altijd alles worden verwacht. De lagere sportdeelname onder kwetsbare groepen houdt daarmee waarschijnlijk ook verband; er is domweg te weinig aanbod voor ouderen, mensen met een aandoening en beperking enz. Juist daarom beveelt de NLsportraad aan de branche te professionaliseren.

Uiteraard is vitaliteit een breder begrip waarin ook andere onderwerpen dan sport en bewegen aan de orde komen (voeding, preventie, leefomgeving etc.). De sportbranche is daarin niet eindverantwoordelijk, maar wel een pijler onder een weerbaar en vitaal Nederland.

Suggestie: zet een prikkel in voor het 'doen' (10.000 stappen) en niet voor het hebben van een lidmaatschap. Subsidie op een hond lijkt eerder in aanmerking te komen.

Misschien is een premie/bonus mogelijk wanneer je 10.000 stappen doet of bijvoorbeeld op een andere manier aantoont dat je beweegt. Is hiernaar onderzoek gedaan?

De NLsportraad zoekt naar een 'robuust' instrument om een prikkel aan bewegen te geven. Iedere suggestie hiervoor is welkom.

Wat is het advies van de raad om gedragsverandering te realiseren?

Dit advies gaat over de organisatie en de financiering van de sport. In het meerjarig werkprogramma van de NLsportraad 2021-2024 staan adviezen over bewegen/gezondheid genoemd waarin mogelijk ook gedragsverandering aan de orde komt.

Het bedienen van kwetsbare groepen is gedecentraliseerd. Beoogt dit advies een tegengestelde koers?

Nee, de NLsportraad adviseert binnen de gangbare bestuursafspraken tussen rijk en gemeenten. Sport en bewegen is en blijft een lokale verantwoordelijkheid, maar voor de rijksoverheid ziet de NLsportraad wel een regierol en de eindverantwoordelijkheid voor een toegankelijk sportstelsel.

12. SAMENWERKING

De NLsportraad stuurt in het advies aan op samenwerking met andere sectoren. Er zijn toch al tal van lokale programma's en projecten waaruit blijkt dat samenwerking mogelijk is?

Als samenwerking niet mogelijk zou zijn, zou de NLsportraad dat ook nooit hebben geadviseerd. Maar wat we nu zien, is dat de samenwerking her en der wordt opgepakt maar niet stelselmatig. Samenwerking heeft vaak het karakter heeft van een project met tijdelijke duur en financiering.

Samenwerking tussen sport en andere terreinen moet niet afhangen van de goede wil van een wethouder die er na vier jaar niet meer is, of van een individuele huisarts of ondernemende sportprofessional. Samenwerking moet structureel gebeuren, nu en in de toekomst, en in alle regio's van het land.

Leidt een sportwet niet juist tot meer verkokering? Zo komt er toch nog een kolom bij?

De NLsportraad is ervan overtuigd dat een sportwet, waarmee sportvoorzieningen worden geborgd en de sportbranche wordt geprofessionaliseerd, juist leidt tot veel meer samenwerking. Er zullen meer mogelijkheden zijn voor samenwerking en de andere beleidsterreinen/sectoren kunnen in de samenwerking rekenen op een professionele branche, die wendbaarder en slagvaardiger is dan voorheen. Knelpunten in de huidige samenwerking, zoals een gebrek aan vrijwilligers tijdens school/kantooruren of een tekort aan kwalificaties, worden hiermee opgelost.

In hoeverre wordt sport- en bewegonderwijs meegenomen in de toekomstvisie op de versterking van de sportbranche?

De NLsportraad is niet de partij om de toekomstvisie van de sportbranche te ontwerpen, dat is aan partijen zelf.

Het bewegingsonderwijs behoort tot de onderwijsbranche en valt buiten de organisatie en financiering van het sportstelsel uit het advies, maar de NLsportraad benoemt wel degelijk het belang van samenwerking met het onderwijs (gelijkschakeling kwalificaties, multifunctionele accommodaties, combinatiefuncties). De onderwijssector vroegtijdig betrekken is zeker aan te raden. In het advies *Plezier in bewegen*, dat in samenwerking met de Onderwijsraad en de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving tot stand is gekomen, heeft de raad al gepleit voor meer aandacht in het onderwijsstelsel voor sport en bewegen van kinderen.

Hoe wordt in dit advies geborgd dat er voortaan dagelijks gesport wordt in het totale onderwijs, onder leiding van de vakleerkrachten?

Wie is er verantwoordelijk voor voldoende sport op school?

Sportleerkrachten zijn noodzakelijk, die leggen de basis voor plezier in het sporten.

Zouden de scholen in samenwerking met sportverenigingen in een groter sport- en beweegaanbod kunnen voorzien?

Over sport en bewegen in het onderwijs heeft de NLsportraad een advies gegeven in 2018 met de titel *Plezier in bewegen*. Meer bewegen in het onderwijs moet ten eerste worden gerealiseerd door en in de onderwijssector zelf. De sportbranche kan hieraan een bijdrage leveren, mits de branche verder is geprofessionaliseerd in verband met de vereiste kwalificaties. Dit is (nogmaals) meegenomen in het advies *De opstelling op het*

sportveld. Daarnaast kunnen scholen en sportverenigingen veel meer samenwerken in het naschoolse aanbod.

Met het advies wil de NLsportraad van curatief naar preventief. Hoe integraal beziet de NLsportraad dit bijvoorbeeld in relatie tot onderwijs, huisartsen en andere zorgaanbieders? Krijgen huisartsen en zorgaanbieders meer tijd om dit met patiënten te bespreken?

De NLsportraad onderstreept het belang van een integrale aanpak. In het meerjarig werkprogramma 'Sport in het systeem' heeft de NLsportraad opgenomen om sport in verschillende levensfasen en settings te bezien (kinderopvang, preventie, welzijn, curatieve zorg, bedrijfsleven, langdurige zorg). Een advies over sport in het onderwijs heeft de NLsportraad in 2018 al gegeven, *Plezier in bewegen*.

13. TOTSTANDKOMING EN MOGELIJKE EFFECTEN VAN HET ADVIES

Welke lessen uit buitenlandse voorbeelden zijn nu concreet geleerd en meegenomen in het advies? Staat de raad het Deense model voor ogen?

De NLsportraad heeft de situatie in het buitenland vergeleken vooral waar het gaat om de rol van de overheid. Uit diverse voorbeelden is geleerd dat de overheid een actievere rol kan innemen. Ook zijn er voorbeelden van wetgeving en toegankelijke overheidsvoorzieningen. Zie voor meer informatie de onderliggende analyse (*Rondje langs de velden II*).

Als je een weiland gaat bemesten, gaat het gras harder groeien. Maar de bemesting heeft ook andere effecten, bijvoorbeeld op flora en fauna. Welke invloed heeft uitvoering van het advies van de NLsportraad op de huidige flora en fauna in de sport?

De NLsportraad heeft het advies onderbouwd met literatuur, analyses en met de expertise en ervaring van meer dan 200 onafhankelijke onderzoekers/adviseurs en van stakeholders. Daarbij is de NLsportraad niet over één nacht ijs gegaan. Het effect en de neveneffecten kunnen uiteraard pas achteraf worden gemeten, maar de NLsportraad zou dit advies niet geven als zij niet overtuigd zou zijn van de positieve effecten: op de overheid (borging, regie), sportbranche (versterking), sport (meer deelname, bewegen en prestaties) en de samenleving (vitaliteit en veerkracht).

De constatering is in ieder geval dat het huidige (afwezige) stelsel en instrumentarium de afgelopen decennia niet heeft geleid tot een wezenlijke verandering ten goede.

Hoe gaan we om met de korte termijn en de problematiek van hier en nu?

De NLsportraad adviseert om morgen al te beginnen met de uitvoering van het advies, zeker gezien de ambitie om in 2030 al 75% van de Nederlanders te laten voldoen aan de beweegrichtlijnen. Tegelijkertijd is het duidelijk dat een stelselwijziging, het realiseren van voldoende voorzieningen en het invoeren van betaalde banen tijd kost. Ingrijpende maatregelen zijn nodig om de problematiek van hier en nu aan te pakken en op termijn op te lossen.

Hoe zorgen we ervoor dat we sport en bewegen in NL efficiënter en effectiever organiseren?

Precies op deze vraag hoopt de NLsportraad een antwoord te hebben gegeven met de aanbevelingen van het advies *De opstelling op het speelveld*.